BIJLAGE BIJ BESLISPUNT WIJZE VAN OPTREDEN

Wijze van optreden bij demonstraties, individuen/groepen die de orde willen verstoren & wijze van optreden bij spandoeken en aanplakbiljetten aan objecten waarbij de uiting zelf niet strafbaar is

1. ***Wijze van optreden bij Pegida en tegendemonstratie***

Ook nu wordt er zichtbaar en direct opgetreden. Dit houdt in dat het optreden is gericht op het direct doen wegnemen van het geconstateerde strafbare feit en de verdachte(n) te isoleren en aan te houden.

Individuele en incidentele overtredingen (overtreding voorschrift Wom of kleine ordeverstoring):

A. *Denk bij overtreding voorschrift Wom aan bijvoorbeeld het dragen van gezichtsbedekkende kleding, of het niet opvolgen van een aanwijzing op grond van de Wom*
B. *Onder kleine ordeverstoringen wordt verstaan: als vanuit een groep(incidenteel) vuurwerk wordt gegooid, een vuilnisbak wordt omgegooid, een voorbijganger een duw geeft, een blikje naar de politie wordt gegooid,...*

- De ordedienst, indien bekend, spreekt de overtreders aan, doen stoppen van het gedrag, overtreders verwijderen uit de groep.
- Ad.A: Indien de demonstranten zich niet aan de door de burgemeester gestelde voorschriften houden zijn zij strafbaar op grond van artikel 11 lid 1 sub b jo. artikel 5 lid 1 WOM.
- Ad. B: Aanhouding vindt plaats in geval van een strafbaar feit.

Structurele en massale overtredingen (strafbare feiten of overtredingen van de voorschriften):

- Indien de demonstranten systematisch en structureel het genoemde gedrag vertonen kan de burgemeester de demonstratie doen ontbinden op grond van artikel 7 b jo. artikel 5 lid 1 WOM. Het niet houden aan deze opdracht is eveneens strafbaar of grond van artikel 11 lid 1 sub b WOM.
- Het is denkbaar dat aan een opdracht tot beëindiging en uiteengaan slechts onvolledig gevolg wordt gegeven, bijvoorbeeld doordat groepen van deelnemers bijeen blijven, doordat op andere wijze wordt uiteengegaan dan waartoe opdracht was gegeven, of doordat deelnemers zich korte tijd later weer hergroeperen. Soms zal het dan lastig kunnen zijn te bepalen, of bepaalde personen tot de deelnemers aan de manifestatie behoorden, en derhalve in overtreding zijn, of dat het buitenstaanders betreft. In dergelijke gevallen van twijfel zal alsnog een tweemaal herhaald bevel tot verwijdering aan de betreffende personen gegeven kunnen

worden. De personen die als demonstranten kunnen worden aangemerkt (dragen bijvoorbeeld nog een spandoek of scanderen leuzen) zijn bij het niet opvolgen van het bevel strafbaar op grond van art.11.1 sub b WOM. Hoe dan wordt opgetreden (aanhouden of verwijderen) is situationeel bepaald, maar wordt indien mogelijk met bevoegd gezag besproken.

- Optreden op basis van een noodbevel (artikel 175 Gemeentewet): de groep wordt - nadat is gewaarschuwd voor de toepassing van het noodbevel - ingesloten en met een bus overgebracht naar een locatie (het daadwerkelijk effectueren van het noodbevel) alwaar de demonstranten gecontroleerd worden op identiteit, worden geregistreerd en vervolgens in kleine groepjes worden heengezonden.
- Zo nodig de verstoringen beëindigen door inzet ME.

2. Uitingen

Met betrekking tot uitingen: het OM bepaalt (zo nodig in overleg met het Expertise Centrum Discriminatie) of een uiting strafbaar is en vervolgens wordt in driehoeksverband besloten over wijze van optreden. In het algemeen kan men uitgaan van het volgende:

- Kritiek op een staat of de politiek van een staat is toegestaan.
- Als er beledigende uitingen (mondeling, schriftelijk of bij afbeelding) worden gedaan over een groep mensen, of als er wordt aangezet tot discriminatie van, haat of geweld tegen een groep mensen, is dit strafbaar.
- De Pegida affiche/vlag acht het OM niet strafbaar. Er is (o.a.) een hakenkruis en een ISIS-vlag te zien, maar dat ziet (kennelijk) op het (nadrukkelijk) afwijzen van die ideologieën. In deze context van de gehele Pegida-vlag wordt de strafbaarheid aan de ISIS-vlag ontnomen. Het hakenkruis is op zichzelf staand geen strafbaar symbool.
- De rechterlijke uitspraak wordt gerespecteerd: tegen het logo van Pegida waarin het hakenkruis in een prullenbak wordt gegooid wordt niet opgetreden.
- Een hakenkruis is strafbaar als duidelijk is dat daarmee het nationaalsocialistisch gedachtegoed wordt uitgedragen. Datzelfde geldt voor andere symbolen die aan het nazi-gedachtegoed kunnen worden gerelateerd, zoals bijvoorbeeld SS-tekens. Daar wordt direct en zichtbaar tegen opgetreden.
- Indien er een hakenkruis wordt getoond, niet zijnde het logo van Pegida, maar wel mogelijk in de context van het verwerpen van de ideologie, wordt ernaar gestreefd dat hiertegen wordt opgetreden. Eerst zal worden bekeken of dit via het strafrecht kan, en anders zal worden bekeken of dit bestuursrechtelijk kan, bijvoorbeeld indien deze uiting leidt tot wanordelijkheden. Hier kan na overleg in de driehoek tegen worden opgetreden.

3. Vooraf controleren vlaggen/spandoeken

Hoewel het recht om te demonstreren met zich mee brengt dat de overheid zich op voorhand dient te onthouden van een oordeel over de inhoud van uitingen (zie ook artikel 5 lid 3 WOM) betekent dat niet dat er geen gerechtvaardigd belang is om te voorkomen dat strafbare feiten worden gepleegd. Zeker nu dergelijke strafbare uitingen ook nog tot grote emoties en openbare orde verstorende tegenuitingen kunnen leiden. Derhalve wordt voorgesteld dezelfde lijn te hanteren als bij de pro-Palestina, twee jaar geleden:

- Het behoort tot de reguliere politietaak om mensen voorafgaand aan een demonstratie aan te spreken, met hen in contact te komen en daarbij te vragen naar de aard van door hen meegedragen (opgerolde) vlaggen, spandoeken of andere voorwerpen. De politie is hiertoe bevoegd (artikel 3 Politiewet) los van de vraag of sprake is van een vermoeden van het meedragen van een potentieel strafbare uiting.
- Artikel 3 Politiewet genereert niet een wettelijke basis om in dit verband een bevel of vordering te doen. Als mensen niet willen laten zien wat ze bij zich dragen en als er geen feiten of omstandigheden zijn die een redelijk vermoeden van schuld van een gepleegd strafbaar feit opleveren, dan kan er op dat moment niet door de politie handelend worden opgetreden. Wel bestaat er vanaf dat moment uiteraard een extra argument voor politiële aandacht.
- Voorafgaand aan of buiten een demonstratie of betoging is het op basis van de APV strafbaar (artikel 2.2 lid 2 APV Amsterdam) om een zaak bij zich te hebben waarvan het aannemelijk is dat deze is meegebracht om de orde te verstoren. Een vlag of spandoek met daarop een strafbare uiting kan als zo'n 'zaak' worden aangeduid en in zo'n geval wordt tot staande houding/ aanhouding en in beslagneming overgegaan. 'Voorafgaand' wil in dit verband zeggen: dat in tijd en/of qua plaats sprake dient te zijn van een zekere afstand tot de feitelijke betoging (zie artikel 2.2 lid 4 APV).

4. Controleren vlaggen In het kader van een demonstratie

Indien de politie na het aanspreken van mensen op de plek van de demonstratie, pal voorafgaand aan de demonstratie een opgerolde strafbare vlag of spandoek aantreft, dan kan alleen op basis van vrijwilligheid/medewerking van betrokkene opgetreden worden.

Bij voorafgaand aan de demonstratie openlijk getoonde strafbare vlaggen of uitingen of als de demonstratie eenmaal is begonnen en strafbare uitingen openbaren zich blijft de lijn: inbeslagneming en aanhouden. Overigens geldt dat het OM, die beslist dat een bepaalde uiting strafbaar is, er in overleg met politie en/of driehoek voor kan kiezen

om een verdachte van een strafbare uiting, in verband met de beginselen vanuit proportionaliteit en subsidiariteit, niet aan te houden en het te laten bij inbeslagneming.

5. *Wijze van optreden bij spandoeken en aanplakbiljetten aan objecten, waarbij de uiting zelf niet strafbaar is*

Tijdens de Pegida demonstratie op 6 februari 2016 was sprake van een AFA spandoek aan een brug en aanplakbiljetten op de beoogde demonstratielocatie van Pegida. Beiden waren naar de inhoud niet strafbaar beoordeeld. Aangezien de kans bestaat dat dit zich weer voordoet, wordt u gevraagd hier op voorhand een standpunt op in te nemen.

1) Aanplakbiljetten en spandoeken aan of op een object met een niet strafbare uiting worden direct verwijderd als deze zich bevinden op een demonstratielocatie en de uiting gericht is tegen die demonstratie.
2) Aanplakbiljetten en spandoeken aan of op een object met een niet strafbare uiting elders in de stad worden verwijderd (bestuurlijke handhaving) na afloop van de demonstratiedag.

Ad 1) Ter bescherming van het demonstratierecht wordt de uiting direct verwijderd, middels het toepassen van spoedeisende bestuursdwang op grond van artikel 4.6 APV jo artikel 125 Gemeentewet. De redenering is dat bij uitingen die gericht zijn tegen de demonstratie in strijd wordt gehandeld met artikel 4.6 APV. Artikel 4.6 verbiedt het aanbrengen van voorwerpen waarop gedachten en gevoelens worden geuit als het gevaar oplevert voor het veilig of doelmatig gebruik van de weg. Het doelmatig gebruik (in dit geval demonstreren) komt hier in gevaar.
Strafrechtelijk kan eventueel worden opgetreden op grond van artikel 144 WvS. Het aanbrengen van aanplakbiljetten en spandoeken (met een tegengeluid) op een demonstratielocatie kan gezien worden als doelbewust wanorde wekken bij een geoorloofde demonstratie.

Ad 2) Aanplakbiljetten kunnen worden verwijderd op grond van artikel 4.7 en 4.8 APV, mits er voldoende aanplakzuilen zijn. Deze bestuurlijke handhaving heeft geen prioriteit. Het centrum bezit negen en daarmee voldoende aanplakzuilen.
Het spandoek valt onder het verbod van artikel 4:2 APV (het verbod om voorwerpen vast te maken aan objecten die bestemd zijn voor de openbare dienst). Omdat er een meningsuiting op het spandoek staat, geldt de specialis van artikel 4:6 APV: het aanbrengen van voorwerpen waarop gedachten en gevoelens worden geuit is alleen niet toegestaan voor zover de bevestiging schade toebrengt aan de weg, gevaar oplevert voor het veilig of doelmatig

gebruik van de weg, of in ernstige mate afbreuk doet aan het uiterlijk aanzien van de openbare ruimte. Ten aanzien van het spandoek kan verdedigd worden dat als dat daar enige tijd heeft gehangen, na verloop van tijd het uiterlijk aanzien van de weg in het geding is en dus onder het verbod van 4:6 APV valt. Een spandoek kan op de eerste werkdag worden verwijderd.